

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

№ _____

на № _____

Верховна Рада України

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП), розглянула депутатський запит народного депутата України Дерев'янка Ю.Б. від 06.04.2017 № 291-439, оголошений на засіданні Верховної Ради України 07.04.2017 та надісланий листом Голови Верховної Ради України А. Парубія від 07.04.2017 № 11/10-1278 та повідомляє, що відповідь в межах компетенції була надана народному депутату листом НКРЕКП від 21.04.2017 № 4138/16.1.2/7-17 (додається).

Додаток: копія листа НКРЕКП від 21.04.2017 № 4138/16.1.2/7-17 на 6 арк. в 1 прим.

Голова НКРЕКП

Д. Вовк

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 4138/16.1.2/7-17 от 21.04.2017

0070018

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@necr.gov.ua. веб-сайт: www.necr.gov.ua

№ _____
на № _____

**Народному депутату України
Дерев'янку Ю.Б.**

вул. Садова, 3А,
м. Київ, 01008

Шановний Юрію Богдановичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 06.04.2017 № 291-439, оголошений на засіданні Верховної Ради України 07.04.2017 та надісланий листом Голови Верховної Ради України А. Парубія від 07.04.2017 № 11/10-1278 та в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі - Закон) до компетенції Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу та відповідно до статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» до повноважень НКРЕКП належить, зокрема встановлення тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій.

При цьому, Закон прийнято на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, та спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

Історично склалось, що вартість послуг транспортування та розподілу природного газу (доставки природного газу до споживача) включались до кінцевої ціни газу. Так, до 31.03.2017 включно роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів, що встановлена постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2015 № 758 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)» була визначена на рівні 6 879 грн за 1000 куб. м. (з ПДВ), в

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 4137/16.1.2/7-17 от 21.04.2017

0070019

структурі якої вартість послуг транспортування та розподілу природного газу, яка встановлена НКРЕКП, складала 13%, а саме 879,24 грн за 1000 куб. м. (з ПДВ).

Раніше при оплаті за газ споживачі не були поінформовані куди спрямовуються їх кошти: скільки за газ, а скільки на утримання газотранспортної та газорозподільної системи. При цьому, витрати на утримання, обслуговування та підтримання рівня безпеки систем не залежать від обсягів газу, що транспортується.

Разом з цим, Законом передбачено здійснення оплати вартості послуг транспортування та розподілу природного газу як плати за потужність об'єкта споживача.

Пунктом 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс ГРМ), визначено, що розрахунки споживача за договором розподілу природного газу здійснюється за тарифом, встановленим Регулятором для відповідного оператора газорозподільних систем (далі – Оператор ГРМ), виходячи з величини приєднаної потужності об'єкта споживача.

При цьому, відповідно до абзацу четвертого пункту 3 частини шостої статті 4 Закону будь-які платежі, пов'язані з доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи (у тому числі тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG), розраховуються незалежно від фізичного шляху слідування природного газу.

Таким чином, забезпечення потужності, право користування якою оператор газотранспортної системи та оператор газорозподільної системи може надати замовникам, зокрема побутовим споживачам (населенню), з гарантією реалізації такого права не залежить від фактичних обсягів споживання природного газу та від фізичного шляху слідування природного газу.

При цьому, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 22.03.2017 № 187 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у 2017-2018 роках)», відповідно до положень якого, ціна на природний газ для побутових споживачів визначена, зокрема без урахування тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу, величини торговельної надбавки (націнки) постачальника природного газу із спеціальними обов'язками та податку на додану вартість, зменшена на вартість послуг транспортування та розподілу природного газу (доставки) та складає 4 942 грн за 1000 куб. м.

Разом з цим, з 01 квітня 2017 року набрали чинності тарифи на послуги розподілу природного газу для газорозподільних підприємств, розраховані на основі приєднаної потужності, встановлені постановами НКРЕКП.

Зазначені тарифи були розраховані на основі Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу, затвердженої постановою НКРЕКП від 25.02.2016 № 236 (зі змінами) (далі - Методика). Дана

Методика розроблена з урахуванням досвіду країн ЄС та передбачає соціальний захист побутових споживачів для полегшення їх адаптації до нових умов на ринку природного газу.

Встановлення тарифів на основі нової методології як плати за потужність та відокремлення вартості послуг від вартості газу як товару передбачає відхід від застарілої системи встановлення загального тарифу, та надає ряд переваг для кінцевого споживача:

- споживач може вільно обрати постачальника газу;
- внаслідок конкуренції на ринку постачання ціна на газ (товар) зменшиться;
- нарахування за послуги буде рівномірним;
- прозорість формування платежів за газ як товар та послуг розподілу природного газу;

- розмір плати за користування газовою інфраструктурою визначається залежно від установленого тарифу та встановлених газових приладів і лічильника, які наявні у споживача;

- підвищення рівня безпеки газопостачання;
- контроль за наданням якісних послуг.

Варто зазначити, що з урахуванням вимог законодавства, вартість послуг транспортування природного газу включена до тарифу на послуги розподілу природного газу.

Одночасно зазначаємо, що стара неефективна методологія тарифоутворення не в повній мірі відображала характер та суть надання послуг транспортування та розподілу природного газу, оскільки витрати на забезпечення надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи, а саме обслуговування та підтримки технічного стану пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, підтримання необхідного тиску в трубопроводах, забезпечення постійних чергувань команд технічної допомоги, витрати на оплату праці працівників підприємств, в тому числі диспетчерів, слюсарів та контролерів, та інші витрати не залежать від обсягів розподілу природного газу.

При такому механізмі оплати послуг розподілу природного газу виникала сезонність отримання Операторами ГРМ тарифної виручки, так як влітку обсяги споживання природного газу значно менші порівняно з зимовим періодом.

Таким чином, механізм введення плати за потужність дозволяє забезпечити рівномірне надходження коштів за послуги Оператора ГРМ, у тому числі в літній період, що є найбільш сприятливим для забезпечення стабільної роботи, обслуговування трубопроводів, проведення профілактичних та ремонтних робіт, та рівномірну оплату вартості послуг споживачем.

Варто відмітити, що плата за потужність, яка оплачується споживачем, до свого складу включає:

- податок на додану вартість, встановлений Податковим кодексом України;
- вартість послуг Оператора ГТС (ПАТ «Укртрансгаз») в точках виходу, яка сформована відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від

30.09.2015 № 2517, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України, виходячи з необхідних витрат на обслуговування 38 046 км мереж ГТС, 72 компресорних станцій, 110 компресорних цехів, 702 газоперекачувальних агрегатів, 1455 газорозподільних станцій тощо, зусиллями 21 тисячі працівників;

витрати Операторів ГРМ, пов'язані із забезпеченням надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи України: понад 274 441 км мереж ГРМ, 52 213 газових регуляторних пунктів/шафових газових регуляторних пунктів, 46 863 систем електрохімзахисту, обслуговування і підтримки технічного стану інших пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства підтримання необхідного тиску в трубопроводах, запобігання можливим витокам газу та недопущення аварійних ситуацій зусиллями 53 тис. працівників тощо.

Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу I Кодексу ГРМ Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.

При старій системі оплати споживачами за послуги розподілу та транспортування природного газу (доставки) левова частка оплати припадала на споживачів, що споживали великі обсяги природного газу. Таким чином, такими споживачами фактично сплачувалась частка вартості послуг за споживачів, що споживали менший обсяг природного газу.

Крім того, споживачі, які приєднані до газової труби, але не використовували природний газ, відповідно не сплачували і вартість обслуговування мережі, забезпеченого тиску та потужності, за них це сплачували інші споживачі.

При цьому, при новій системі оплати споживачами за послуги розподілу та транспортування природного газу, як плати за потужність, відбувається рівномірний та справедливий розподіл оплати за надані послуги, а саме за право користування потужністю споживачами сплачується пропорційно забезпеченій потужності, відповідно до типорозміру встановленого лічильника газу.

Таким чином, з 01 квітня 2017 року:

оплата вартості послуг газопостачання споживачем відбувається за виставленим рахунком відповідного газопостачального підприємства за фактично спожиті обсяги природного газу як товару та ціною, встановленою постановою КМУ від 22.03.2017 № 187;

оплата вартості послуг розподілу природного газу споживачем відбувається за виставленим рахунком відповідного Оператора ГРМ як плата за потужність відповідно до максимальної приєднаної потужності лічильника газу, встановленого у споживача та тарифу на послуги розподілу природного газу, встановленого НКРЕКП для відповідного Оператора ГРМ. Дана плата сплачується щомісяця в однаковому розмірі, за умови незмінності типорозміру лічильника газу.

Отже, плата за потужність не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги транспортування та розподілу природного газу сплачувалась споживачами завжди в складі ціни на природний газ.

Крім того, будь якого подвоєння в оплаті послуг транспортування та розподілу природного газу в даному випадку не відбувається, так як тарифи на вищезазначені послуги не включені до ціни на природний газ, що встановлена постановою КМУ від 22.03.2017 № 187.

При цьому, плата за потужність є регулярним місячним платежем та не є новим поняттям, так як аналогічні види оплати послуг ефективно використовуються сьогодні, зокрема у вигляді абонентської плати у сфері телекомунікацій (плата за послуги телебачення, радіоточку, інтернет) як плати споживачем за доступ на постійній основі, зокрема до телекомунікаційної мережі незалежно від факту отримання послуг; орендної плати за житло (інших приміщень), проїзні квитки у громадському транспорті на певний термін дії, тощо.

Відповідно до пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу ГРМ приєднана потужність (W_{max}) об'єкта споживача визначається за величинами максимальної витрати (об'єму) газу за годину за стандартних умов (розрахованої за значеннями максимального абсолютного робочого тиску газу P_{maxabs}) та максимальної витрати q_{max} за робочих умов комерційного вузла обліку газу, що обліковує розподілений (спожитий) природний газ по об'єкту споживача.

Одночасно зазначаємо, що споживачі природного газу у разі виявлення потреби зменшення приєднаної потужності можуть у зручний і доступний спосіб зменшити типорозмір вже встановленого лічильника шляхом внесення відповідних змін до проектної документації.

Положення Кодексу ГРМ містять гнучкі та диференційовані підходи у вирішенні питання визначення типорозміру лічильника природного газу, встановленого у споживача, та жодним чином не встановлюють виключного права операторів газорозподільних систем на вибір типорозміру лічильника.

Так, відповідно до пункту 5 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ при письмовому зверненні споживача про зменшення приєднаної (дозволеної) потужності його об'єкта, визначеної в технічних умовах приєднання та/або проектній документації, в установленому законодавством порядку вносяться відповідні зміни до технічних умов приєднання та/або проектної документації, які погоджуються з Оператором ГРМ. У такому разі змінюються (зменшуються) типорозмір (номінальна потужність) комерційного вузла обліку в точці вимірювання та приєднана потужність об'єкта споживача, а Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII Кодексу. При цьому заходи із заміни комерційного вузла обліку газу забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок споживача у строк, що не повинен перевищувати три календарних місяці з дати компенсації споживачем затрат Оператора ГРМ на заміну комерційного вузла обліку газу.

При цьому, забороняється демонтаж комерційного вузла обліку без одночасного встановлення іншого комерційного вузла обліку зі зменшеним типорозміром.

Якщо Оператор ГРМ у визначений строк не здійснив заміну комерційного вузла обліку газу, розрахунок споживача за послуги розподілу природного газу з

дати прострочення заміни комерційного вузла обліку газу здійснюється, виходячи з приєднаної потужності, як для типорозміру комерційного вузла обліку газу, який мав бути встановлений.

Додатково зазначаємо, що після встановлення тарифів, розрахованих на основі приєднаної потужності відповідно до законодавства, що було логічним продовженням загальної реформи ринку природного газу, до НКРЕКП одночасно звернулись споживачі, Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман та Президент України Петро Порошенко стосовно призупинення дії рішень НКРЕКП щодо встановлення тарифів на послуги розподілу природного газу з метою забезпечення додаткового захисту споживачів.

Тому на відкритому засіданні 10.04.2017 прийнято рішення НКРЕКП щодо скасування попередніх рішень про встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу як плати за потужність, здійснення розрахунків з метою непідвищення загального рахунку для побутових споживачів, проведення консультації з громадськістю та Урядом та внесення відповідних змін до рішень НКРЕКП забезпечивши безперебійне надання послуг, надійну та безпечну експлуатацію газорозподільних систем та недопущення аварійних ситуацій.

Голова НКРЕКП

Д. Вовк